

Vasile Alecsandri - Serile la Mircesti

Daca ar fi sa reconstituim biografia poetului, mai bine zis trairile interioare, din opera, atunci Pastelurile lui Vasile Alecsandri, gandite si scrise dupa retragerea la mosia de la Siret, Mircesti, prin 1860, reflecta starea de spirit a omului de dincolo de amiaza vietii, dezgustat, intr-o privinta, de masinatiile politice care aveau sa duca la abdicarea lui Cuza, nu indiferent totusi la soarta tarii pentru a carei propasire luptase in anii tineretii.

Unii istorici literati arata ca la mijloc ar fi fost atat o influenta din partea Junimii - invocand corespondenta cu Iacob Negruzzi si Titu Maiorescu, frecventarea de catre poet, macar din cand in cand, a prestigiosului cenaclu iesean -, cat si publicarea mai tuturor pastelurilor in revista Convorbiri literare, in anii 1868 si 1869 indeosebi. Cert este ca, odata cu Pastelurile, versul lui Alecsandri incepe a castiga mult in acuratete si eleganta, printr-o mai atenta si laborioasa slefuire a verbului. Mai cu seama se remarca atitudinea inalt contemplativa in fata frumusetilor eterne ale naturii, ale naturii autohtone in primul rand, cu pastrarea insa, poate chiar cu accentuarea pe alocuri, a acelei degajari impersonale, tipice pentru distinctia si totodata spontaneitatea fermecatoare a temperamentului sau poetic.

Insa compunerea de care ne ocupam aici, Serile la Mircesti, datata chiar de autor Mircesti 1867, ramane oricum in afara influentei junimiste. De altfel, ea nici n-a aparut in revista cenaclului de la Iasi odata cu celelalte poezii ale ciclului, ci mai tarziu, in Revista contemporana si in Familia", publicatii, in trecut fie spus, mai degraba ostile Convorbirilor. In volumul al treilea, Poesii, din seria de Opere complete, editata in 1875, reluata cu unele mici schimbari, bucatata deschide ciclul Pastelurilor, si pe drept cuvint. Pentru ca Serile la Mircesti contine ideea poetica generala a tuturor poeziilor in care Alecsandri canta natura. In sine luata, compunerea nu este un pastel propriu-zis. Insa versurile respira acea chietudine si multumire sufleteasca, calmul si

-----Nota

1. 11 martie 1873 si, respectiv, 18/30 martie 1873, cu titlul de O seara de iarna (vezi si Alecsandri, Pasteluri. Antologie, prefata, note si bibliografie de Paul Cornea, Bucuresti, Editura Albatros, 1972, p. 64). In legatura cu titlul definitiv, este interesant de amintit ca A. Cantacuzino publica, in Romania literara pe 1855, revista condusa de Alecsandri, romanul intitulat Serile de toamna la tara (vezi reeditarea romanului la Editura Dacia, Cluj, 1973).

-----
echilibrul atat de propriu poetului. Chiar daca existenta lui nu va fi fost lipsita de unele complexitati si contradictii¹, in epoca retragerii la Mircesti si a elaborarii pastelurilor, Alecsandri s-a voit - cum insusi lasa a se vedea din piesa de teatru Fantana Blanduziei (terminata in 1883) - un Horatiu roman, spirit latin prin excelenta, poet al claritatilor solare si al bucuriei de a trai, urand moartea si tenebrele, savurand viata, asa trecatoare cum este ea, fiind totusi constient ca opera lui va intra in patrimoniul cultural national si va ramane mai tare decat piatra si decat bronzul.

Hedonismul nu era strain junimistilor, exceptie facand poate Eminescu, mai ales unor Iacob Negruzzi, Vasile Pogor, chiar lui Titu Maiorescu, lui Creanga si Caragiale, in fine. Nu-i deloc

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

surprinzator in sa - si lucrul este de natura a confirma evolutia organica a fenomenului literar romanesc - ca Alecsandri scrie Serile la Mircesti inainte de a veni intr-un contact mai strans cu Junimea constituita ca societate literara. (Observand nepotrivirea, unii cercetatori se indoiesc de anul 1867 ca data a compunerii si inclina sa ia insemnarea amintita drept o nevinovata mistificare a autorului, care pregatea un fel de prefata a intregului ciclu al Pastelurilor.) Mai corect este, credem, sa presupunem ca poetul Doinelor si Lacrimioarelor cauta o innoire a mijloacelor, o punere de acord cu modul de a concepe poezia la generatia mai tanara, ajungand astfel sa anticipeze, pana la un punct macar, spiritul junimist. (si doar Alecsandri nu este singurul caz. Ibraileanu, in Spiritul critic..., aratase pe Costache Negruzzi ca pe un junimist avant la lettre.) O dovada in plus sta si faptul ca ideea centrala a poeziei discutate aici (de fapt, starea poetica si temperamentala caracteristica lui Alecsandri) o putem afla intr-un text de proza mult mai vechi, de prin 1844:

"Gasesc mare multamire a ma pune seara in fata sobei si a privi jocul fantastic al focului. Imi place sa reinviez in inchipuire icoanele departate ce s-au sters odata cu trecerea zilelor si sa le infatisez ca o panorama dinaintea ochilor mei. Frantia, Italia, Germania mi se arata atunci cu tot farmecul pe care le impodobesc puterea suvenirilor si dorul inca mai puternic de a le

-----Note-----

1. Vezi: G. C. Nicolescu, Viata lui Vasile Alecsandri, ed. I, 1962, ed. a H-a, 1966.
2. Vezi: V. Alecsandri, Opere, vol. III, editie ingrijita de Paul Cornea si Georgeta Radulescu-Dulgheru, prefata de G. C. Nicolescu, Bucuresti, E.P.L., 1966

-----
revidea in fiinta. Cate planuri de fericire, cate casteluri de Spania ridic in ceasul acela!"
Intr-adevar, abordand versurile ce ne intereseaza, se observa, de la inceput chiar, placerea domestica a poetului, retras sa hiberneze la gura sobei, visand cu ochii deschisi, asteptand muza inspiratoare autohtonizata in chip de "zana dragalasa":
Perdelele-s lasate si lampele aprinse; In soba arde focul, tovaras mangaios, si cadrele-aurite ce pe pareti sunt prinse
Sub palida lumina apar misterios.

Pentru urmarirea motivului, un interes deosebit prezinta si urmatorul pasaj din "Introduciunea" la Scrisori catre V. Alecsandri, unde Ion Ghica arata geneza operei sale memorialistice: .

"Intr-o seara lunga de iarna, pe cand ninsoarea batea in geamuri, asezati pe jaturi la gura sobei, dinaintea unei flacari dulci si luminoase am petrecut ore intregi si placute cu amicul Vasile Alecsandri, povestindu-ne unul altuia suvenirile noastre din tinerele". (Cf. Ion Ghica, Opere, editie ingrijita, glosar, bibliografie si introducere de Ion Roman, I, 1956, p. 115,)

Afara.ploua, ninge! afara-i vijelie, si crivatul alearga pe campul innegrit; lar eu, retras in pace; astept din cer sa vie O zana dragalasa cu glasul aurit.

Motivul claustrarii, cu perdelele lasate, visand la gura sobei -intr-alt chip interpretat, desigur - va aparea si la Eminescu, in poezia Singuratate. La mijloc ar putea fi chiar un transfer operat in subconstient: "Cu perdelele lasate/ sed la masa mea de brad,/ Focul palpaie in soba,/ lara eu pe ganduri cad". De asemenea, in Sonetele aceluiasi: "Afara-i toamna, frunza-mprastiata,/ lar vantul zvarle-n geamuri grele picuri;/ Ci tu citesti scrisori din roase plicuri/ si intr-,un ceas gandesti la viata

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

toata./ Pierzandu-ti timpul tau cu dulci nimicuri./ N-ai vrea ca nime-n usa ta sa bata;/ Dar tot mai bine cand afara-i zloata,/ Sa stai visand la foc, de somn sa picuri".

Nota

1. Cf. Poezii, editie ingrijita, adnotata si comentata de G. C. Nicolescu, E.P.L., 1955. vol. II, p. 355.

Desigur, avand in vedere deosebirile temperamentale dintre cei doi poeti, e o mare diferenta intre chipul de a visa la gura sobei al boierului de la Mircesti si acela al lui Dionis ori Toma Nour, ipostaze ale boemei eminesciene. Cu toate acestea, pasajul de mai sus este aproape sigur inspirat din pastelul alecsandrinian intitulat chiar La gura sobei si aparut in Convorbiri exact in timpul cand Eminescu asternea pe hartie romanul Geniu pustiu, in nr. din 1 aprilie 1868. Punerea in relatie a visarii in fata focului cu basmele folclorice o facea mai intai Alecsandri, in bogatele note de subsol care insotesc amintita poezie ce ar putea servi ca moto la o eventuala antologie a basmului romanesc.

si in Noaptea de decembrie a lui Macedonski poetul viseaza la gura sobei - de ar fi sa extindem consideratiile comparatiste -asteptand vocea inspiratiei, flacara vie izbucnind din camin spre a-i sopti la ureche povestea emirului din Bagdad.

Cata deosebire insa! Originalitatea lui Alecsandri (facem deocamdata numai judecatile de constatare, pentru o mai exacta intelegere a problemei) consta in lirismul, ca sa-l numim asa, . direct, fara intortocherile, complicatiile, presupuse de anume trairi sufletesti profunde.

Nu starea de spirit proiectata in mediul ambiant, ca la romantici ori ca la neoromanticii simbolisti, formeaza obiectul poeziei, ci dimpotriva: clasic - in Pasteluri mai mult ca oriunde - macar prin structura-i intima, dapa nu prin formatie, Alecsandri ia mediul inconjurator chiar ca obiect al poeziei, exprimand, simplu, un sentiment foarte comun, dar tocmai de aceea impresionant prin cadenta cuvintelor care il fixeaza in toata prospectiva lui.

Multumirea, un soi de bucurie molcoma pricinuita de victoria omului asupra stihilor, pe care le poate intelege, organiza si stapani intr-un necesar echilibru, contemplarea contrastului dintre interiorul intim, prielnic otului, visarii hedoniste si exteriorul cu meteorologia lui ostila sunt atribute ale insului rational, locuind o geografie cu clima continentala, precum a noastra, presupunand succesiunea clara a anotimpurilor. Intr-un alt pastel, imediat urmatorul in ordinea fixata de Alecsandri, Sfarsit de toamna, scris in acelasi an, aflam aceasta strofa:

Ziua scade; iarna vine, vine pe crivat calare! Vantul suiera prin hornuri raspandind infiorare.